

Den norske tannlegeforenings Tidende

124. ÅRGANG – 2014

Ansvarlig redaktør: Ellen Beate Dyvi

Tidende utgis på papir og på internett i fulltekst med fritekstsøk: www.tannlegetidende.no

LEDER

Helt nytt – og mye som før	5
Vern mot irrelevant informasjon?	93
Ikke helt med?	189
Engasjement fører frem	265
Demokratiet og den frie presse	353
God sommer.....	455
Blanke ark	541
Har jeg gjort nok?	613
Fremmer folkehelsen	709
En god pris	801
Det handler om å se	881

PRESIDENTEN HAR ORDET

Nytt år – nye muligheter	7
Hvor går grensen for forsvarlig og lovlig tann- behandling?	95
Det er viktig å holde orden i eget hus	191
Utdanning og arbeidsmarked	267
Nettportaler – skal vi bry oss?	355
En samlet forening – vår største styrke?	459
Kompetanse, ansvar og oppgavefordeling i tann- helsetjenesten	543
NTF og Akademikerne – hvorfor det?	615
Forsvarlighet fryder	711
Statsbudsjettet – NTF tar kampen for de svakeste pasientene!	803
Folkehelse – nasjonale og globale utfordringer	883

NORDISK TEMA: DIGITALE TEKNIKKER

Digitale teknikker – en introduksjon	9
<i>Dahl BE, Rønold HJ</i> : Digitale avtrykk	108
<i>Janda MS, Nattestad A, Mattheos N</i> : Internet – Vän, oVän eller iVän?	26
<i>Karaharju-Suvanto T, Suomalainen K</i> : Så påverkar digitale medier lärande och undervisning	116
<i>Kortesniemi M, Ekholm M, Kauppinen T</i> : The hand- ling of digital images	120
<i>Pedersen TK, Dalstra M, Cattaneo P, Blomlöf J, Buhl J, Nørholt SE, Melsen B</i> : Anvendelse af digi- tale dentale og 3-D-virtuelle modeller i ortodontiske, ortokirurgiske og rekonstruktive kirurgiske behandlinger.....	10
<i>Rusanen P, Kääriäinen M, Sipilä K</i> : Using video material for communication with the dental tech- nician.....	36

<i>von Steyern PV, Ekstrand K, Svanborg P, Örtorp A</i> : Moderna digitala teknologier för framställning av protetiska konstruktioner; en översikt	96
<i>Svensson KG, Trulsson M, Hultin M</i> : Datorstödd implantatbehandling	18

VITENSKAPELIGE ARTIKLER

<i>Andersen J, Koldsland OC, Aass AM, Wohlfahrt JC</i> : Langtidsresultater etter kirurgisk korrigering av bukkal gingivale retraksjoner. En litteraturstudie ...	810
<i>Degerstrøm T, Emmerhoff R, Leknes KN, Åstrøm AN, Klepp M</i> : Er det behov for tannhelseinformasjon via en offentlig internettportal? En spørreunder- søkelse utført ved Odontologisk universitetsklinikk i Bergen	544
<i>Grigoriou M, Enger TB, Øveraasen HC, Palm Ø, Garen T, Jensen JL</i> : Livskvalitet, munntørrehet og kliniske funn hos pasienter med Sjögrens syndrom.....	820
<i>Grytten J, Skau I, Holst D</i> : Tannhelsetjenestetilbudet blant voksenbefolkningen i Norge – behandlings- profiler og tilgjengelighet til tannlegen	276
<i>Gülcan F, Nasir E, Klock KS, Eckbäck G, Åstrøm AN</i> : Sosiale forskjeller i tannhelse og bruk av tann- helsetjenester fra 65- til 70-års alder – et livsløpsperspektiv	192
<i>Jacobsen N</i> : Antibakterielle fyllinger – hvor står vi i dag?	616
<i>Kopperud HM, Johnsen GF, Lamolle S, Kleven IS, Wellendorf H, Haugen HJ</i> : Effekt av kort herdetid på kjemiske og mekaniske egenskaper til kom- positter.....	356
<i>Kubon A, Johannessen AC, Løes S, Tornes K</i> : Amelo- blastomer i Norge. Insidens og behandling	884
<i>Lygre H</i> : Legemiddelindusert gingival overvekst (LIGO) – forekomst, patologi og klinikk	370
<i>Myhrer T, Haugen HK, Willumsen T, Bergland A</i> : Tannhelse og livskvalitet hos personer etter hjerneslag	890
<i>Næss ER, Moan KA, Wang NJ, Wiggen TI</i> : Småbarnsforeldre og tannhelseinformasjon. Spørreundersøkelse i en barnehage i Oslo.....	284
<i>Preus HR, Koldsland OC, Aass AM, Sandvik L, Hansen BF</i> : Har munnskylling med Listerine Total Care® en plakk- og gingivittremmende effekt?.....	268

<i>Preus HR, Malik SA, Afzal J, Scheie AA, Bælum V:</i> Et kritisk blikk på dokumentasjonen for bruk av (Amoxicillin + Metronidazol) i periodontien.....	720
<i>Rølla G, Jonski G:</i> Historien om fluortannpasta.....	624
<i>Seim AS, Kveen E, Jakobsen HN, Olsen RH,</i> <i>Willumsen T:</i> Tannhelse og pasienter med hjemmetjenester. En pilotstudie i Hedmark	712
<i>Syverud M, Austrheim EK:</i> Importerte og norsk- produserte tanntekniske arbeider – får vi det vi bestiller?.....	804
<i>Søland TM, Brusevold IJ:</i> Prognostiske markører i kreftsvulster fra munnhulen – quo vadis?	364
<i>Søland TM, Skarstein K, Johannessen AC, Solheim T:</i> Biopsier i odontologisk praksis – håndtering og innsendelse.....	734
<i>Tanem KE, Jensen JL, Bjørnland T:</i> Lukket frem- føring av palatinalt retinerte hjørnetenner. En retrospektiv studie av pasientopplevelsen og behandlingsresultatet.....	200
<i>Tvinnereim HM, Langseth MR, Klock KS:</i> Melke- tenner som kilde til biomarkører i epidemiologisk forskning	552
<i>Wolf E, Pigg M, Fransson H, Jonasson P:</i> Antibiotika- behandling vid endodontiska infeksjoner	558
<i>Økland SJB, Løes S:</i> Ansiktstraumatologi i litteraturen. En analyse av tann- og kjeveskader i Pondus og Asterix.....	462

KASUSRAPPORT

<i>Grung B, Johannessen AC:</i> Adenomatoid odonto- gen tumor: «To tredjedelstumoren»	740
<i>Grung B, Johannessen AC:</i> Oral lichen planus med malignitetsutvikling	376
<i>Herbst A, Aass AM, Koldslund OC:</i> Diagnosestilling og behandling av festetap med benlomme hos en ung pasient	562
<i>Iden O, Solheim T, Fristad I:</i> Sentralt odontogent fibrom – en sjelden, men viktig svulst for tannleger.....	898
<i>Jonsson MV, Løes S, Johannessen AC, Johannessen S,</i> <i>Moen K:</i> Kasusrapport om en sjelden variant av den vanligste odontogene tumor. Diagnostikk og behandling av et ameloblastisk fibroodontom	212
<i>Sægvog AH, Klepp M, Bunæs DF, Leknes KN:</i> Tidleg mislukka implantatbehandling. Ein kasuistikk	828

AKTUELT FAG

<i>Eikesdal HP, Løes S, Herlofson BB:</i> Tannproblemer og adjuvant bisfosfonatbehandling hos pasienter med brystkreft	571
<i>Johansson A, Gjerde K, Lehmann S, Bjorvatn B,</i> <i>Al-azawy K, Gulati S, Berge ME:</i> Skinnebehand- ling mot søvnapné	637
<i>Næss L, Bjørknes R, Brattabø IV:</i> Tannhelse- personellens rolle for å oppdage barn utsatt for mishandling eller omsorgssvikt.....	902

<i>Olsen I:</i> Antimykotika, non-antimykotika og V-ATPase hemmere	381
<i>Olsen I, Potempa J:</i> Kan vi motvirke perio- dontitt og relaterte systemiske sykdommer ved å hemme virkningen av gingipain?	640
<i>Skoglund LA, Vigen EC, Teigmo BO:</i> Stikkskade- direktivet og lokalanestesi i odontologisk praksis ...	216
<i>Trier EL, Jørstad C:</i> Munnstell av alvorlig syke. Gode rutiner og prosedyrer for munnstell er viktigere enn valg av produkter	906
Nye antikoagulantia «blodfortynnende midler»: Hvordan forholder vi oss til disse?	221
Totalkostnader for periodontal behandling basert på data fra en spesialistpraksis	294
Spesialistutdanning i klinisk odontologi: Det første kullet uteksaminert i Tromsø	569
Gjeldende retningslinjer for tannbehandling hos brystkreftpasienter som får eller har fått zoledron- syre adjuvant	572
Cochrane-omtale 2014: Elektrisk tannbørste – bedre enn vanlig tannbørste?.....	633

NYTT FRA NIOM

Effekt av prepareringsteknikk på varigheten til komposittfillinger	384
Retningslinjer for lysherding i odontologi	910

DOKTORGRADER

Torbjørn Østvik Pedersen: Blodforsyning for rekonstruksjon av kjevebein	130
Simen E. Kopperud: Hvorfor holder noen fyllinger lenger enn andre?.....	296
Qalbi Khan: Tannanlegg – organstudie i miniatyr	383
Lino Thorlakson: Mikrobiologiske, kliniske og tredimensjonale egenskaper av emaljekarier.....	642

AKTUELT

Ny forskning endrer trygdereglene.....	46
NTFs representantskap, Gardermoen 29.-30. november 2013: Ingen utsettelse	48
TANK – Tannlegeforeningens nettbaserte kurs: Interessen er vekket	52
Historisk tariffavtale	54
På en skala fra en til fem	132
Første kurs på nytt ferdighetssenter: Godt tilrettelagt for læring	134
Tiltak mot barnekaries i Eidsvoll	224
Samarbeidet mellom tannhelsetjenesten og allmennhelsetjenesten utvikler seg	227
Lite å rope hurra for: E-helse – en situasjonsrapport..	228
Nanoforskning for bedre tannhelse	298
Utenlandsstudenter tas inn i Oslo	300
Eldretannpleien på rett vei i vest	302
NTFs tariffkonferanse, 6.–7. mars: Spenning før årets oppgjør	304
Forum for tillitsvalgte, 13–14. mars: Problemet først – så løsningen	308

Flere klager til NPE	386	for målgruppen (Bent Thv. Gerner).....	398
Utdanner bedre tannleger nå	388	Svar til Bent Thv. Gerner: Trygdefusjon til tannløse med dekkprotese på implantater. Er regelverket til hinder for den gode intensjon? (Kjell Røynesdal)	399
Forskerlinje for odontologistudenter: Den skal tidlig krøkes	392	Svar til Bent Thv. Gerner: God klinisk praksis for gruppe c i den offentlige tannhelsetjenesten (Peter Marstrander).....	400
ISO-pionerene.....	394	Svar til Bent Thv. Gerner: Viktig innspill (Camilla Hansen Steinum)	401
Trygd som treffer	574	Når skal NTF komme på banen? (Kari Odland).....	520
Nytt kompetansesenter: Alle spesialiteter i Bergen	576	Svar til Kari Odland: NTF skal være premiss-leverandør (Camilla Hansen Steinum)	521
Tannhelsetjenestens kompetansesenter for Midt-Norge: Samhandling – til det beste	578	Datatilsynet og legelisten (Marius Engh Pellerud)....	522
Satser på unge forskere: Forsker på intraoral injeksjonsfobi	580	Innslagspunkt 6b, etisk problemstilling (Bent Thv. Gerner)	766
Samfunnsodontologisk forum, Stjørdal, 18–19. juni, 2014: Aktuelt som aldri før	582	Nytt marked – søvnapné (Øyvind Simonsen)	767
Utdanning av tannhelsesekretærer: Mitt hjertebarn	584	Regionale odontologiske kompetansesentre: Fra kompetansesentre til «konkurransesentre»? (Reidun Stenvik).....	768
Rapport om saker fra privat helsetjeneste – NPE, 2009–2013: Mange tannlegesaker.....	647	En tannleges sommerrefleksjon (Jørgen Underthun) .	770
Imponert over undervisningsnivået.....	651	Er produksjon av tannleger til lager en god idé SSB? (Carl Christian Blich)	845
Prøveprosjekt for TMD-pasienter	655	SSBs framskrivninger: Arbeidsmarkedet for tannleger (Nils Martin Stølen).....	846
Torgersen-saken forsøkes gjenåpnet.....	657	Åpent brev til presidenten: Er NTF fortsatt min fagforening? (Ivar Parmann)	847
Hiv og aids: Fremdeles usikkerhet rundt smittefare ...	745	Svar til Ivar Parmann (Camilla Hansen Steinum)	849
Fortjent heder til Leif Arne Heløe	748	Om DentaNet i Presidenten har ordet (Peter Lembke Gerdes)	850
FDIs World Dental Congress, New Delhi, september 2014: Verden går sakte fremover.....	752	Svar til Peter Lembke Gerdes (Camilla Hansen Steinum)	851
Næringspolitisk forum, Gardermoen 5.–6. september 2014: Solid sykeforsikring og brutalt arbeidsmarked	761	Til Reidun Stenviks innlegg i Tidende nr. 9, 2014	
Utprøvende behandling ved mistanke om bivirkninger fra amalgam: Færre deltakere enn ventet	834	Står vi foran «Det store spranget» innen tannhelsespesialisering? (Sigbjørn Løes)	966
Tiril Willumsen fikk Akademikerprisen: Hedres for tverrfaglig forskning.....	838	Oppfølging av debatten i Tidende nr. 10, 2014: Debatten bør ikke være over (Carl Christian Blich).....	968
Økt satsing på helse i statsbudsjettet: Tannlegeforeningen er bekymret	839	Svar til Carl Christian Blich: Usikker etter-spørseksutvikling (Nils Martin Stølen)	969
Ny nettbasert mulighet for meningsutveksling: NTFs medlemsforum	840	Kommentar til Carl Chr. Blich sitt innlegg i Tidende nr. 10: Er overproduksjon av tannleger ein god idé for samfunnet? (Hilde Aga).....	970
Det odontologiske fakultet på Litteraturhuset: Underholdende forskning.....	842	Kommentar til innlegg fra Blich og SSB i Tidende nr. 10: Om arbeidsmarkedet for tannleger (Camilla Hansen Steinum)	971
Riksstämman fyller 50 år.....	960	Hvem skal betale for revisjon? (Thomas Sefranek)	972
Folkehelsenettverkskonferanse, Gardermoen 4.-5. november 2014: Gode verktøy	962	Svar til Thomas Sefranek (Anette Randeberg).....	973
Analyse av tannstatus er en rask og effektiv metode for identifisering etter terror og ulykker: Militære tannleger kursert i identifisering	964	Til Camilla Hansen Steinum i Tidende nr. 10: Tannrensingskurs legges på is (Peter Lembke Gerdes).....	974
		Svar til Peter Lembke Gerdes: Pasientsikkerheten viktigst (Camilla Hansen Steinum).....	975
KOMMENTAR OG DEBATT			
Lykkelig (?) ny bruker av Helsenett (Harald Halvorsen).....	57	PRAKSISDRIFT	
Svar til (u)lykkelig (Jørn André Jørgensen)	58	Overføring av ferie	60
Annonsehøi 1881 (Therese Korstadhagen).....	137	Spør advokaten: Oppsigelsesvern ved sykdom	61
Svar til Therese Korstadhagen (Knut Alexander Staurset-Bakke)	138	Felleskostnader i husleieforhold.....	141
Legelisten.no er til nytte for både tannleger og pasienter (Lars Haakon Søråas)	315	Spør advokaten: Rett til redusert arbeidstid	142
Legelisten.no trenger tilsyn.....	317	Både og – eller enten eller?	234
Tannhelsesekretærer og odontologisk lokalanestesi (Lasse Skoglund og Henning Lygre)	318		
Lakris – på godt og vondt (Bjørn Joh. Fuglem)	320		
Helfo-refusjon til tannløse med dekkprotese på implantater: Regelverket hindrer den gode intensjonen			

Spør advokaten: Pasientopplysninger til politiet.....	236
Tilkallingsvakter	325
Spør advokaten: Regler for egenmelding ved sykdom.....	327
Dagpenger under permittering. Forviklinger, avklaring og gjennomgang av tidligere vedtak	402
Spør advokaten: Ny arbeidsavtale etter prøvetiden?..	403
Permisjoner	589
Enklere regler ved oppfølging av sykemeldte arbeidstakere	659
Spør advokaten: Merverdi på husleie?.....	660
Norsk autorisasjon – norsk språk	774
Norwegian language proficiency as a requirement for obtaining an authorization to practice as a dentist in Norway	775
Spør advokaten: Ammefri.....	777
A-ordningen: Nye regler for arbeidsgivere fra 1. januar 2015.....	856
Spør advokaten: Er lunsjpausen arbeidstid?	858
Ledig stilling i Den offentlige tannhelsetjenesten – hva nå? Må vi utlyse – og hvem kan vi ansette? ...	976
Spør advokaten: Mønsteravtalen og lokale lønnsvurderinger for tannhelsesekretærer	980

SNACK OM ETIKK

Endring av NTFs etiske regler	62
Er du spesialist eller bare spesiell – hva kan du annonsere med?.....	145
Når pasientens ønske om tannbehandling ikke bør oppfylles.....	239
Etisk råds årsberetning 2013: Stikkord: informasjon, kommunikasjon, journalføring	328
Utdrag fra Etisk råds årsberetning 2013	404
HELFO, en etisk utfordring – eller?	593
Annonsering av Helfo-finansiert behandling – tannlegen som selger eller fagperson?	663
Alkohol på jobben?.....	781
Primum non nocere	861
Etikkhjørnet på NTFs landsmøte 2014	982

NTFs LANDSMØTE 2014	914–959
---------------------	---------

TIDENDES SOMMERHEFTE

Under Kievs gylne kupler	470
Hvem var dronning Eufemia?	474
The Iranian connection.....	476
Lunsj i Tsjernobyl	480
Bestøveren.....	483
Bataljon 99 – satt opp uten tannlege.....	484
Farvel til en Oslo-praksis	486
Tar bilder for hele verden.....	488
Ildsjel i eldorado for klatring	492
Bunad, dramatik og pensjon.....	494
Rockeshow for milliardærene	498
Et fantastisk instrument	502
Tannleger på snøscootertur	504
Smertelindring med tang og hebel i Tanzania	506
Studenter på tur	510
Hva skal du lese?.....	514
Bjørn.....	519

NOTABENE

Utvalg for etablering av retningslinjer for behandling av snorking	236
Vestlandsmøtet 2014	240

BARE FOR MORO SKYLD

En tirsdag i februar	245
Duell på kirurgisk avdeling	333

BOKNYTT.....	75, 158, 250, 337, 414, 870, 991
--------------	----------------------------------

MINNEORD

Magnus Bernard Whatley	528
Geir Wilhelm Stene-Johansen	674
Håkon Tande	675